

Triple A Encyclopedie biedt scholen een basis voor informatisering

Onderwijsarchitectuur

Heimen van Andel, voorzitter van de Raad van Bestuur van Triple A (l), overhandigt de Encyclopedie aan voorzitter MBO Raad Jan van Zijl (m) en aan Renk Roborgh, van het ministerie van OCW

Triple A, een samenwerkingsverband van roc's en aoc's, ontwikkelde een encyclopedie voor de inrichting van flexibel onderwijs op basis van individuele leerbehoefte. Het beschrijft de processen binnen vraaggestuurd onderwijs. Scholen kunnen zich hieraan spiegelen en hun ict-toepassingen op funderen.

“Het heeft soms een vorm van ongebreidelheid.” De planning, de cijferregistratie, de absentieregistratie, de bpv-administratie, het beheer van de leermiddelen, allemaal hebben ze hun eigen

informatieverwerkingsysteem en hun eigen eigenaar. En dat is een obstakel bij de invoering van competentiegericht onderwijs (cgo), vanaf 2010 voor alle mbo-scholen verplicht. Cgo gaat uit van

de vraag van de leerling, maatwerk dus. Maar maatwerk leveren betekent dat je als school en als docent de beschikking moet hebben over voldoende gegevens. En daar ontbreekt het nu nog vaak aan.

Of, als die er wel zijn, dan zitten ze op allerlei verschillende plekken en zijn ze niet centraal beschikbaar.

De omschakeling van aanbodgestuurd naar vraaggestuurd onderwijs was voor een aantal roc's en aoc's aanleiding om de koppen bij elkaar te steken. Insteek: hoe kunnen we een fundering leggen voor een administratief systeem dat niet werkt vanuit een administratieve maar vanuit een onderwijskundige gedachte? De uitkomst is een encyclopedie die scholen kan helpen bij het op orde brengen van hun onderwijsondersteunde systemen. Het naslagwerk is voor alle scholen vrij toegankelijk op www.tripleaonderwijs.nl.

Vrijheid

“Wij hebben niet de enige waarheid opgeschreven, maar wel op basis van de kennis uit diverse scholen de processen zo goed mogelijk beschreven.” John van

der Meulen, directeur van Triple A, doet er daarbij is flexibilisering. Van der Meulen: “Dat is lastig. Dat betekent dat je het logistieke proces op orde moet hebben en dat je overzicht nodig hebt. Om te kunnen flexibiliseren, om maatwerk te kunnen leveren, heb je ict-toepassingen nodig die zijn opgebouwd uit gestandaardiseerde onderdelen.” Bert van Daalen die namens Wellantcollege meewerkte aan Triple A vergelijkt het met de euro: één standaardmunt voor heel Europa die ons heel veel vrijheid geeft.

Aan- en afvoer

De encyclopedie is een referentiekader. Van der Meulen. “Elke school heeft een ict-architectuur, met de encyclopedie kunnen ze zich afvragen: wil ik dit of een ander bouwwerk, hoe ver ben ik gevorderd, bijvoorbeeld met de toepassingen maar ook met het aanbrengen van samenhang, en zich afvragen: wat kan ik anders inrichten?” De encyclopedie is

de registratie van deelnemergegevens bij de externe verantwoording en de onderwijslogistiek. Twaalf instellingen hebben inmiddels gezamenlijk een aanbesteding gedaan voor de bouw van de opvolger van nOISE, een systeem voor het deelproces Kernregistratie van deelnemergegevens. Wellantcollege start daar in het schooljaar 2009-2010 mee.

Touwtjes

Om de onderwijscatalogus vorm en inhoud te geven moet er een berg werk verzet worden, en dat voor de zoveelste keer. Maar we komen er niet onderuit. Van Daalen: “Als de school geld binnen wil halen, dan zal het zaken aan moeten tonen, bijvoorbeeld over de in- en uitstroom, de aanwezigheid van leerlingen of de zorgindicatie.” Bovendien wisselen scholen enorm veel informatie uit met externen, met ouders, toeleverende en afnemende scholen, zorginstellingen.

Op Wellantcollege is men al een tijd bezig met het nadenken over de vulling van de onderwijscatalogus. Van Daalen: “We gaan de olifant niet in een keer verorberen. Eerst doen we wat echt nodig is om het systeem te kunnen laten functioneren, daarna wat daarnaast nog kan en op de langere termijn datgene wat nodig is om optimaal te kunnen flexibiliseren.” Maar dat levert dan ook wat op. Een docent voert gegevens in over voortgang, absentie, portfoliogesprekken en in zijn rol als mentor of coach. Dat kan in allemaal losse systemen, maar het is handiger als dat ergens bij elkaar komt en ook weer centraal op te vragen is. Van Daalen: “De docent kan straks via één interface aan alle nodige leerlinggegevens komen, en hoeft niet meer zelf allerlei touwtjes aan elkaar te knopen.” Van der Meulen: “Het lijkt er misschien op dat hiermee de docent zijn vrijheid kwijt is, maar hij krijgt er later gemak van. Bijvoorbeeld om leerlingen beter te kunnen volgen. Onze encyclopedie legt hiervoor een stevig fundament. De boekwerken moeten dan wel niet netjes in de kast blijven staan, maar door gebruik enigszins verfromfaaid op bureaus binnen alle geledingen openliggen.” □

Hoe kunnen we een fundering leggen voor een administratief systeem dat niet werkt vanuit een administratieve maar vanuit een onderwijskundige gedachte?

der Meulen, directeur van Triple A, doelt op de processen die spelen tussen het moment dat leerlingen binnenkomen voor een intake tot en met het moment van diplomering. Die gaan bijvoorbeeld over onderwijslogistiek, over de externe verantwoording of over het primaire proces van ondersteuning en het portfolio. Maar het hart van de encyclopedie vormt de onderwijscatalogus. Daarin formuleert de school haar aanbod: de producten die het kan en wil aanbieden aan deelnemers. Op basis van de leervraag van de deelnemer en het aanbod van de school kunnen school en leerling samen een leerarrangement samenstellen. Hierop volgt een traject dat aan alle kanten gefaciliteerd en gevolgd moet worden alvorens het tot het gewenste resultaat leidt, een diploma of certificaat. De onderwijscatalogus vormt dus het vat waaruit een leerling zijn eigen traject kan samenstellen. Uitgangspunt

dus ook een roadmap om de eigen ict-architectuur beter in te vullen.

De beschreven processen bieden de instellingen een basis om een administratief systeem op te bouwen. Van Daalen: “Wij hebben de fundering en de vloer van de begane grond gestort, elke instelling kan daar nu zijn eigen huis op laten bouwen. Maar we zeggen ook tegen de leverancier, als je met een voorstel komt voor een betonnen huis, dan moet het beton aan die en die voorwaarden voldoen. Bovendien moet elk onderdeel gelinkt kunnen worden aan de andere onderdelen.” De opdeling in afzonderlijke processen geeft de onderwijsinstellingen de mogelijkheid om voor elk onderdeel het beste systeem aan te schaffen, maar dat systeem moet wel aansluiten bij het geheel. Het betonnen skelet moet aansluiten bij het systeem voor de aan- en afvoer van water en bij dat van de warmtevoorziening. In onderwijstaal: